

U Z N E S E N I E

Najvyšší súd Slovenskej republiky v exekučnej veci oprávneného: **P.**, zast. advokátskou kanceláriou F., konajúca prostredníctvom svojho konateľ'a, advokáta D., proti povinnej: **L.**, o vymoženie pohľadávky oprávneného **280,16 eur s príslušenstvom**, vedenej na Okresnom súde Lučenec pod sp. zn. 14Er/279/2008, o dovolaní oprávneného proti uzneseniu Krajského súdu v Banskej Bystrici č. k. 1CoE/252/2012-43 zo dňa 12. júla 2012, takto

r o z h o d o l :

Najvyšší súd Slovenskej republiky uznesenie Krajského súdu v Banskej Bystrici č. k. 1CoE/252/2012-43 z 12. júla 2012 **z r u š u j e** a vec mu **v r a c i a** na ďalšie konanie.

O d ô v o d n e n i e :

Súdny exekútor J. žiadosťou zo dňa 12. 03. 2008 Okresnému súdu Lučenec ako súdu prvého stupňa (ďalej tiež ako „exekučný súd“) doručenu dňa 20. 03. 2008 (č. l. 1) na základe návrhu oprávneného (č. l. 2) požiadal o udelenie poverenia na vykonanie exekúcie o vymoženie pohľadávky oprávneného podľa § 44 zákona č. 233/1995 Z. z. o súdnych exekútoroch a exekučnej činnosti (Exekučný poriadok) a o zmene a doplnení ďalších zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „EP“). Exekučným titulom na vykonanie exekúcie je Rozsudok Stáleho rozhodcovského súdu zriadeného zriaďovateľom Slovenská rozhodcovská

a. s. so sídlom: Karloveské rameno 8, Bratislava, IČO: 35 922 761 (ďalej len „rozhodcovský súd“) sp. zn. SR 7234/07 zo dňa 12. 10. 2007 právoplatný dňa 12. 11. 2007 a vykonateľný dňa 15. 11. 2007 (ďalej len „rozhodcovský rozsudok“). Okresný súd dňa 25. 03. 2008 v zmysle § 45 ods. 1 EP vydal poverenie číslo: 5606 051500 * na vykonanie exekúcie proti povinnému (č. l. 11). Následne uznesením č. k. 14Er/279/2008-19 zo dňa 24. 02. 2012 exekúciu vedenú súdnym exekútorom pod sp. zn. EX 961/08 vyhlásil za neprípustnú a zastavil ju.

Z odôvodnenia prvostupňového rozhodnutia vyplýva, že rozhodcovská doložka v zmluve o úvere č. 6680164 zo dňa 17. 04. 2007, ktorú okresný súd podľa jej obsahu považoval za zmluvu spotrebiteľskú v zmysle § 52 a nasl. Občianskeho zákonníka (ďalej len „OZ“), nebola dojednaná individuálne. Táto skutočnosť vyplýva z jej zaradenia do Všeobecných podmienok poskytnutia úveru ako súčasť formulárovej zmluvy o úvere. Spotrebiteľ vzhľadom na značnú vzdialenosť miesta konania ako aj na svoje majetkové a zárobné pomery nemá právo relevantne sa proti návrhu zo strany veriteľa brániť, resp. sa zúčastniť konania či už pred rozhodcovským súdom alebo na občianskosúdnom konaní. Spotrebiteľ sa podpisom zmluvy, obsahom ktorej je aj rozhodcovská doložka reálne vopred vzdal práva na účinnú procesnú obranu. Rozhodcovská doložka v zmluve o úvere bola v čase jej uzatvárania neprijateľnou podmienkou a ako taká bola už od počiatku neplatnou v zmysle § 53 ods. 4 OZ účinného v čase uzatvárania zmluvy. Rozhodcovské konanie sa teda uskutočnilo bez riadneho zmocnenia zo strany zmluvných strán a rozhodcovský rozsudok vydaný v takomto konaní nemôže byť riadnym exekučným titulom na vykonanie exekúcie.

Proti rozhodnutiu prvostupňového súdu podal odvolanie oprávnený a z dôvodu, že napadnuté rozhodnutie vydal vyšší súdny úradník, pričom sudca nemienil odvolaniu vyhovieť (č. l. 41) bolo odvolanie podľa § 374 ods. 4 vety prvá a druhá Občianskeho súdneho poriadku (ďalej len „O. s. p.“) predložené Krajskému súdu v Banskej Bystrici ako súdu odvolaciemu. Tento prejednávúc vec podľa § 212 ods. 1 O. s. p. bez nariadenia pojednávania podľa § 214 ods. 2 O. s. p. svojím uznesením č. k. 1CoE/252/2012-43 zo dňa 12. 07. 2012 odvolaním napadnuté rozhodnutie prvostupňového súdu podľa § 219 ods. 1 O. s. p. ako vecne správne potvrdil.

Odvolací súd sa v odôvodnení svojho rozhodnutia stotožnil s názorom prvostupňového súdu, že rozhodcovská doložka v zmluve o úvere bola v čase jej uzatvárania neprijateľnou podmienkou a ako taká bola už od počiatku neplatná v zmysle § 53 ods. 4 OZ účinnom v čase uzatvárania zmluvy. Odvolací súd sa v celom rozsahu stotožnil aj s dôvodmi uvedenými v napadnutom uznesení okresného súdu na zdôraznenie správnosti, ktorých poukazom na § 44 ods. 2 EP, § 45 ods. 1, ods. 2 zákona č. 244/2002 Z. z. o rozhodcovskom konaní (ďalej len „ZoRK“), § 53 ods. 4 OZ, § 57 ods. 1 písm. g/ EP a § 58 ods. 1 EP uviedol, že súd aj pred vydaním poverenia súdnemu exekútorovi skúma, či sú splnené formálne i materiálne predpoklady pre vedenie exekúcie. Prvostupňový súd je predovšetkým povinný skúmať, či exekučný titul, na základe ktorého má byť vedená exekúcia je spôsobilým exekučným titulom v zmysle zákonných ustanovení vzťahujúcich sa na exekučné konanie. Súd môže v tomto rozsahu skúmať exekučný titul počas celého exekučného konania (na návrh ale aj bez návrhu) a v prípade zistenia, že nie sú zistené podmienky materiálnej alebo formálnej vykonateľnosti exekučného titulu musí na zistenie nezákonnosti vedenia exekúcie aj adekvátne procesne zareagovať. Právny predpis (Exekučný poriadok), resp. jeho jednotlivé ustanovenia je potrebné vykladať v súlade s celkovým účelom právneho predpisu, a teda v ich vzájomných súvislostiach a nie izolovane (uznesenie Ústavného súdu Slovenskej republiky č. k. IV. ÚS 55/2011-19 zo dňa 24. 02. 2011).

Odvolací súd ďalej uviedol, že rozhodcovskú doložku si spotrebiteľ osobitne nevyjednal a nemal na výber vzhľadom na jej splnenie s ostatnými štandardnými podmienkami. Mohol len zmluvu ako celok odmietnuť alebo podrobiť sa všetkým všeobecným obchodným podmienkam, a teda aj rozhodcovskému konaniu. V subjektívne nearbitrabilnej (spotrebiteľskej) právnej veci zvlášť vznikajú pochybnosti o objektívnosti rozhodovacieho procesu. Majúc tieto skutočnosti za dostačujúce pre záver o neprijateľnosti rozhodcovskej doložky vzhľadom na zásadný dopad tejto zmluvnej podmienky na vzťahy medzi dodávateľom a spotrebiteľom odvolací súd osobitne poukázal na miesto rozhodcovského konania, ktoré ani zďaleka nespĺňa požiadavku predvídateľnosti a dostupnosti (rozhodcovský súd na druhom konci republiky) ako aj absenciu poučenia spotrebiteľa o rozdieli medzi štátnym a rozhodcovským súdnym procesom. Konštatoval, že takto formulovaná rozhodcovská doložka spôsobuje značnú nerovnováhu v právach a povinnostiach zmluvných strán v neprospech spotrebiteľa a ako taká je v zmysle § 53 ods. 4 OZ neplatná.

Odvolací súd sa plne stotožnil aj so záverom exekučného súdu ohľadom konštatovania neprijateľnosti rozhodcovskej doložky z dôvodov, na ktoré poukázal exekučný súd. Mal za zrejmé, že vzhľadom na okolnosti uzavretia rozhodcovskej doložky a obsah jej znenia, táto sa prieči dobrým mravom, a teda dobrým mravom odporuje aj výkon práv z takejto doložky. Uviedol, že skúmaniu povahy obsahu rozhodcovského rozsudku musí predchádzať prieskum právomoci rozhodcovského súdu, ktorá sa zakladá rozhodcovskou zmluvou. Ak je totiž rozhodcovská zmluva neplatná, potom rozhodcovský rozsudok vydaný v rozhodcovskom konaní, ktorý odvodzoval svoju právomoc z neplatnej rozhodcovskej doložky nie je materiálne vykonateľným exekučným titulom. Táto skutočnosť sama osebe je dôvodom na zastavenie exekúcie, ktorá začala na základe takéhoto exekučného titulu trpiaceho neodstrániteľnou vadou, pre ktorú v exekúcii ďalej nemožno pokračovať.

K ďalším dôvodom uvádzaným odvolateľom, pre ktoré má byť exekúcia prípustná odvolací súd zastal názor, že sa jedná o bližšie odôvodnenie tých istých námietok, ktoré už boli predmetom posudzovania súdov. Uviedol, že záver súdov o neprípustnosti vedenia exekúcie v obdobných veciach nemôže zvrátiť nová argumentácia, podľa ktorej by exekúcia mala byť prípustná, pretože čo i len jeden uznaný dôvod neprípustnosti exekúcie spôsobuje, že exekúciu vykonať nemožno. Odvolací súd poukázaním na judikatúru Európskeho súdu pre ľudské práva (*Georgidias vs Grécko* z 29. 05. 1997, *Higgins vs Francúzsko* z 19. 02. 1998) konštatoval, že za podstatné pre svoje rozhodnutie považoval len tie argumenty, ktoré už boli predmetom posudzovania súdov a výsledkom ktorého bolo konštatovanie o neprípustnosti exekúcie a jej zastavení. Stotožňujúc sa s týmto záverom, odvolací súd sa v odôvodnení svojho rozhodnutia všetkým odvolacím argumentom podrobnejšie nevenoval.

Uznesenie odvolacieho súdu nadobudlo právoplatnosť dňa 12. 09. 2012.

Proti tomuto uzneseniu podal v zákonom stanovenej lehote dovolanie oprávnený (ďalej tiež ako „dovolateľ“) argumentujúc tým, že:

a/ súd rozhodol nad rámec zverenej právomoci (§ 241 ods. 2 písm. a/ O. s. p. v spojení s § 237 písm. a/ O. s. p.),

- b/ v tej istej veci sa už právoplatne rozhodlo (§ 241 ods. 2 písm. a/ O. s. p. v spojení s § 237 písm. d/ O. s. p.),
- c/ vo veci sa nepodal návrh na začatie konania, hoci podľa zákona bol potrebný (§ 241 ods. 2 písm. a/ O. s. p. v spojení s § 237 písm. e/ O. s. p.),
- d/ vo veci konajúce súdy svojím postupom odňali oprávnenému možnosť konať pred súdom (§ 241 ods. 2 písm. a/ O. s. p. v spojení s § 237 písm. f/ O. s. p.),
- e/ konanie je postihnuté inou vadou, ktorá mala za následok nesprávne rozhodnutie vo veci, najmä súd nedostatočne zistil skutkový stav, pretože nevykonal náležité dokazovanie (§ 241 ods. 2 písm. b/ O. s. p.),
- f/ rozhodnutie súdu prvého stupňa vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci (§ 241 ods. 2 písm. c/ O. s. p.).

Dovolateľ svoju argumentáciu podrobne a rozsiahlo rozvinul v písomných podaniach na č. l. 53 a 56 – 58 spisu. Na základe tvrdení uvedených v dovolaní dovolaciemu súdu navrhol, aby dovolaním napadnuté uznesenie odvolacieho súdu ako aj uznesenie súdu prvého stupňa zrušil a vec vrátil prvostupňovému súdu na ďalšie konanie. Zároveň si uplatnil náhradu trov dovolacieho konania. Súčasne navrhol konanie prerušiť podľa § 109 ods. 1 písm. c/ O. s. p. a Súdnemu dvoru Európskej únie na základe čl. 267 Zmluvy o fungovaní Európskej únie predložiť prejudiciálne otázky, ktoré bližšie špecifikoval v podanom dovolaní. Navrhol tiež, aby dovolací súd postupoval podľa ust. § 243 O. s. p. a rozhodol o odložení vykonateľnosti uznesenia odvolacieho súdu.

Povinná ani súdny exekútor sa k dovolaniu oprávneného nevyjadrili.

Najvyšší súd Slovenskej republiky, ako súd dovolací (§ 10a ods. 1 O. s. p.), po zistení, že dovolanie podal včas účastník konania (§ 240 ods. 1 O. s. p.) zastúpený v súlade s § 241 ods. 1 veta druhá O. s. p. bez nariadenia dovolacieho pojednávania (§ 243a ods. 3 O. s. p.) najskôr skúmal, či tento opravný prostriedok smeruje proti rozhodnutiu, proti ktorému ho zákon pripúšťa.

Dovolanie má v systéme opravných prostriedkov občianskeho súdneho konania osobitné postavenie. Z príslušných ustanovení O. s. p. je zrejmé, že ním ako jedným z mimoriadnych opravných prostriedkov nemožno napadnúť každé rozhodnutie súdu, ale

možno ním napadnúť právoplatné rozhodnutia odvolacieho súdu, pokiaľ to zákon pripúšťa (§ 236 ods. 1 O. s. p.).

V prejednávanej veci smeruje dovolanie proti uzneseniu odvolacieho súdu.

V ustanoveniach § 239 ods. 1 a 2 O. s. p. sú uvedené rozhodnutia odvolacieho súdu vydané v procesnej forme uznesenia, proti ktorým je dovolanie prípustné. Je tomu tak v prípade, ak je dovolaním napadnuté uznesenie odvolacieho súdu, ktorým bolo zmenené uznesenie súdu prvého stupňa (§ 239 ods. 1 písm. a/ O. s. p.) alebo ak odvolací súd rozhodoval vo veci postúpenia návrhu Súdnemu dvoru Európskych spoločností (§ 109 ods. 1 písm. c/) na zaujatie stanoviska s tým, že dovolanie nie je prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa odmietlo odvolanie proti rozhodnutiu súdu prvého stupňa o zamietnutí návrhu na prerušenie konania podľa § 109 ods. 1 písm. c/ (§ 239 ods. 1 písm. b/ O. s. p.). Podľa § 239 ods. 2 O. s. p. je dovolanie prípustné tiež proti uzneseniu odvolacieho súdu, ktorým bolo potvrdené uznesenie súdu prvého stupňa, ak odvolací súd vyslovil vo svojom potvrdzujúcom uznesení, že je dovolanie prípustné, pretože ide o rozhodnutie po právnej stránke zásadného významu (§ 239 ods. 2 písm. a/ O. s. p.), ďalej ak ide o uznesenie o návrhu na zastavenie výkonu rozhodnutia na podklade cudzozemského rozhodnutia (§ 239 ods. 2 písm. b/ O. s. p.) alebo ak ide o uznesenie o uznaní (neuznaní) cudzieho rozhodnutia alebo o jeho vyhlásení za vykonateľné (nevykonateľné) na území Slovenskej republiky (§ 239 ods. 2 písm. c/ O. s. p.). Ustanovenia odsekov 1 a 2 neplatia, ak ide o uznesenie o príslušnosti, predbežnom opatrení, poriadkovej pokute, o znalcovskom, tlmočnom, o odmietnutí návrhu na zabezpečenie predmetu dôkazu vo veciach týkajúcich sa práva duševného vlastníctva a o trovách konania, ako aj o tých uzneseniach vo veciach upravených Zákonom o rodine, v ktorých sa vo veci samej rozhoduje uznesením (§ 239 ods. 3 O. s. p.).

Dovolaním napadnuté uznesenie odvolacieho súdu znaky vyššie uvedených rozhodnutí nemá. V prejednávanej veci Krajský súd v Banskej Bystrici ako súd odvolací síce potvrdil uznesenie Okresného súdu Lučenec, avšak bez toho, že by vo výrokovej časti prípustnosť dovolania vyslovil. Rovnako sa nejedná o ďalšie prípady prípustnosti dovolania proti uzneseniu zakotvené v § 239 O. s. p., vzhľadom na ktorú skutočnosť je nepochybné, že dovolanie oprávneného v zmysle § 239 ods. 1 a 2 O. s. p. prípustné nie je.

Prípustnosť dovolania oprávneného by v preskúmvanej veci prichádzala do úvahy len vtedy, ak by v konaní došlo k niektorej z procesných vád taxatívne vymenovaných v § 237 O. s. p., na ktorú je dovolací súd s prihliadnutím na ust. § 242 ods. 1 veta druhá O. s. p. povinný vždy prihliadnuť (či už to účastník namieta alebo nie). Najvyšší súd Slovenskej republiky sa preto neobmedzil len na skúmanie prípustnosti dovolania smerujúceho proti uzneseniu podľa § 239 O. s. p., ale skúmal tiež, či v konaní odvolacieho súdu nedošlo k procesnej vade konania v zmysle § 237 O. s. p. Uvedené zákonné ustanovenie pripúšťa dovolanie proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu (rozsudku alebo uzneseniu), ak konanie, v ktorom bolo vydané, je postihnuté niektorou zo závažných procesných vád vymenovaných v písmenách a/ až g/ tohto ustanovenia majúcich za následok tzv. zmätočnosť rozhodnutia. Pri existencii uvedených vád možno totiž dovolaním napadnúť aj rozhodnutia vo veciach, v ktorých je inak dovolanie z hľadiska § 239 O. s. p. vylúčené. Pre záver o prípustnosti dovolania v zmysle § 237 O. s. p. pritom nie je významný predmet konania ani subjektívny názor účastníka konania tvrdiaceho, že k vade vymenovanej v tomto ustanovení došlo, ale rozhodujúcim je zistenie, že k tejto procesnej vade skutočne došlo.

Dovolateľ procesné vady uvedené v § 237 písm. b/, c/ a g/ O. s. p. nenamietal a keďže vady tejto povahy v dovolacom konaní ani nevyšli najavo zameral sa dovolací súd osobitne na vadu konania podľa § 237 písm. f/ O. s. p. namietanú dovolateľom, hoci bližšie nekonkretizovanú. V zmysle tohto ustanovenia je dovolanie prípustné, ak účastníkovi konania sa postupom súdu odňala možnosť konať pred súdom. Dôvodom zakladajúcim prípustnosť dovolania podľa § 237 písm. f/ O. s. p. je taký (vadný) postup súdu, ktorým sa účastníkovi znemožní realizácia jeho procesných práv priznaných mu v občianskom súdnom konaní za účelom ochrany jeho práv a právom chránených záujmov.

V predmetnom prípade naplnenie tejto vady dovolací súd vyvodzuje z toho, že odvolací súd nerešpektoval návrh oprávneného na prerušenie konania postupom podľa § 109 ods. 1 písm. c/ O. s. p., ktorý podal v rámci odvolacieho konania, nerozhodol o ňom a v odôvodnení svojho rozhodnutia ani neuviedol dôvody, pre ktoré sa návrhom na prerušenie konania nezaoberal. Rovnako nerozhodol ani o návrhu oprávneného na prerušenie konania podľa § 109 ods. 1 písm. b/ O. s. p., ktorý bol súčasťou jeho odvolania proti prvostupňovému rozhodnutiu.

Z obsahu spisu vyplýva, že návrh oprávneného označený ako „Návrh na prerušenie konania postupom podľa ust. § 109 ods. 1 písm. c/ O. s. p. a čl. 267 Zmluvy o fungovaní EÚ a doplnenie právnej argumentácie k podanému odvolaniu“ bol doručený Okresnému súdu Lučenec dňa 10. 08. 2012. Krajský súd v Banskej Bystrici ako súd odvolací napadnutým uznesením rozhodol dňa 12. 07. 2012 iba o odvolaní oprávneného zo dňa 13. 03. 2012, súdu prvého stupňa doručené dňa 15. 03. 2012 (č. l. 25 - 33), a to bez uvedenia dôvodu prečo sa návrhom oprávneného na prerušenie konania vôbec nezaoberal.

Zo spisového materiálu tiež vyplýva, že podanie oprávneného s návrhom na prerušenie konania je v spise zažurnalizované ako č. l. 48 - 51, teda za samotným napadnutým uznesením odvolacieho súdu, ktoré je zažurnalizované ako č. l. 43. Je preto zrejmé, že Krajský súd v Banskej Bystrici ako súd odvolací návrh na prerušenie konania podaný na okresný súd dňa 10. 08. 2012 v čase svojho rozhodnutia o odvolaní (dňa 12. 07. 2012) k dispozícii nemal, pretože súd prvého stupňa mu predmetný návrh ani nedoručil na rozhodnutie o tomto návrhu. Odvolací súd však nerozhodol ani o návrhu oprávneného na prerušenie konania podľa § 109 ods. 1 písm. b/ O. s. p., hoci tento bol obsahom samotného jeho odvolania (bod 20 odvolania na č. l. 27 spisu).

Pokiaľ o včas podanom procesnom návrhu oprávneného odvolací súd nerozhodol bez toho, aby boli splnené podmienky pre takýto postup (napr. ak by bol návrh oprávneného doručený na súd prvého stupňa po dátume, kedy bolo rozhodnuté o odvolaní oprávneného, resp. po nadobudnutí právoplatnosti napadnutého uznesenia odvolacieho súdu spolu s uznesením súdu prvého stupňa) odňal oprávnenému v dôsledku uvedeného postupu súdov možnosť konať pred súdom v zmysle § 237 písm. f/ O. s. p.

Uvedená skutočnosť, teda že v konaní došlo k procesnej vade podľa § 237 písm. f/ O. s. p. je okolnosťou, pre ktorú musí dovolací súd rozhodnutie odvolacieho súdu vždy zrušiť, pretože rozhodnutie vydané v konaní postihnutom tak závažnou procesnou vadou nemôže byť považované za správne. S poukazom na uvedené preto dovolací súd dovolaním napadnuté uznesenie odvolacieho súdu podľa § 243b ods. 2 veta prvá, § 243b ods. 4 veta za bodkočiarkou O. s. p. zrušil v celom rozsahu a vec mu vrátil na ďalšie konanie. Vzhľadom na dôvody, ktoré viedli k potrebe zrušiť rozhodnutie odvolacieho súdu nezaoberal sa Najvyšší súd Slovenskej republiky ďalšími námietkami oprávneného uvedenými v dovolaní.

V ďalšom konaní, v ktorom je odvolací súd viazaný právnym názorom dovolacieho súdu (§ 243d ods. 1 veta druhá O. s. p.) vysporiada sa s vytknutými vadami v intenciách dovolacieho súdu, opätovne vo veci rozhodne a svoje rozhodnutie náležite odôvodní v súlade s ust. § 157 ods. 2 O. s. p. V novom rozhodnutí rozhodne súd aj o trovách pôvodného konania a dovolacieho konania (§ 243d ods. 1 veta tretia O. s. p.).

Toto rozhodnutie prijal senát Najvyššieho súdu Slovenskej republiky pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie: Proti tomuto uzneseniu opravný prostriedok nie je prípustný.

V Bratislave, 31. marca 2014

JUDr. Viera Pepelová, v. r.
predsedníčka senátu

Za správnosť vyhotovenia: Ingrid Habánová